

Հ. Հ. ԱՎԻԱՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ՓԲԸ

ՕՂԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

ՌԵՖԵՐԱՏ

Թեմա՝ Ավիաընկերության հիմնական գործառույթները, դրանց մրցունակության կարևորագույն գործոնները:

Խումբ՝ 75

Ուսանող՝ Ղևոնդյան Դավիթ

Ղեկավար՝ Ա. Միքայելյան

Երևան 2025թ.

Բովանդակություն

1. Ներածություն.....	3
2. Ավիաընկերության հիմնական գործառույթները	4
3. Ավիաընկերության գործունեության կազմակերպչական կառուցվածքը	6
4. Ավիաընկերության մրցունակության գործոնները	7
5. ՀՀ ավիացիոն շուկան և ազգային ավիաընկերությունների գործունեության վերլուծությունը	8
6. ՀՀ ավիաընկերությունների մրցունակության բարձրացման ուղիները	9
7. Եզրակացություն	11

Ներածություն

Ավիացիան աշխարհի ամենադինամիկ և կենսական կարևորություն ունեցող ոլորտներից մեկն է, որը հանդիսանում է համաշխարհային առևտրի, զբոսաշրջության և մշակույթային փոխանակման անբաժանելի մասը: Ավիաընկերությունները կազմակերպչական բարդ կառույցներ են, որոնց հիմնական գործառույթը մնում է նույնը՝ ապահովել ուղևորների և բեռների անվտանգ, արագ և արդյունավետ փոխադրումը մոլորակի տարբեր կետերի միջև: Այս գործառույթների շարքին են դասվում թռիչքների օպերատիվ պլանավորումը, տեխնիկական սպասարկումը, հաճախորդների սպասարկումը և ֆինանսական կառավարումը:

Սակայն գլոբալ շուկայում, որտեղ մրցակցությունը չափազանց բարձր է, ավիաընկերության գոյատևումն ու հաջողությունը կախված է ոչ միայն հիմնական գործունեության իրականացումից, այլև դրանց մրցունակության կարևորագույն գործոնների ճիշտ կառավարումից: Այս գործոնները որոշում են, թե որքանով է ընկերությունը գրավիչ հաճախորդի համար և որքանով է այն ֆինանսապես կայուն: Մրցունակության հիմնասյուներն են՝ անվտանգությունն ու հուսալիությունը, ծառայությունների որակը, գնային ռազմավարությունը և օպերացիոն ծախսերի արդյունավետությունը: Այս թեմայի շրջանակներում կքննարկվեն ավիաընկերությունների կարևորագույն գործառույթները, ինչպես նաև այն հիմնական լծակները, որոնցով նրանք պայքարում են շուկայական դիրքի համար:

Ավիաընկերության հիմնական գործառույթները

Ավիաընկերությունը ընկերություն է, որը օդանավեր է օգտագործում ուղևորների կամ բեռների կանոնավոր կամ չարթերային փոխադրումների ծառայություններ մատուցելու համար: Այն համապարփակ կազմակերպություն է, որը ինտեգրում է տնտեսական, տեխնիկական, կառավարչական և մարքեթինգային գործառույթներ:

Ավիաընկերության հիմնական նպատակն է բավարարել անհատների և կազմակերպությունների օդային փոխադրումների կարիքները միաժամանակ ապահովելով ծախսարդյունավետություն և անվտանգություն:

Ավիաընկերության հիմնական գործառույթներն են՝

1. Տրանսպորտային գործառույթ:

Սա ավիաընկերության գործունեության միջուկն է: Այն ներառում է պլանային, չարտերային, բեռնատար և փոստային չվերթների կազմակերպումն ու իրականացումը:

2. Արտադրական և տեխնիկական գործառույթ:

Սա ներառում է ինքնաթիռների սպասարկելիության ապահովումը, տեխնիկական զննումները, վերանորոգումները և նավատորմի արդիականացումը:

3. Առևտրային գործառույթ:

Սա ներառում է գնագոյացում, մարքեթինգ, պահանջարկի վերլուծություն, գովազդ և տոմսերի վաճառք:

4. Կազմակերպչական և կառավարչական գործառույթ:

Սա իրականացվում է թռիչքների պլանավորման, ռեսուրսների բաշխման, անձնակազմի կառավարման և ծառայությունների որակի վերահսկման միջոցով:

5. Ֆինանսական և տնտեսական գործառույթ:

Սա ներառում է դրամական հոսքերի կառավարում, խախսերի օպտիմալացում, ներդրումների ներգրավում և գործընկերների հետ հաշիվների կարգավորում:

6. Նոտարական գործառույթ:
Ժամանակակից տեխնոլոգիաների ներդրում, ծառայությունների
թվայնացում (առցանց գրանցում, սմարթ հավելվածներ, Էլեկտրոնային
տոմսեր):
7. Սոցիալական գործառույթ:
Աշխատատեղերի ստեղծում, արժանապատիվ աշխատանքային
պայմանների ապահովում և սոցիալապես նշանակալի նախագծերի
մասնակցություն:
8. Բնապահպանական գործառույթ:
Վնասակար արտանետումների նվազեցում, Էներգաարդյունավետ
ինքնաթիռների օգտագործում և կանաչ ավիացիայի ծրագրերի
մասնակցություն:

Այսպիսով, ավիաընկերությունը բարդ համակարգ է, որը համատեղում է
գործունեության տարբեր ոլորտներ և տեխնոլոգիաներից մինչև
հաճախորդների սպասարկում:

Ավիաընկերության գործունեության կազմակերպչական կառուցվածքը

Ավիաընկերության կազմակերպչական կառուցվածքը կախված է դրա չափից, երթևեկության ծավալից և թռիչքների աշխարհագրությունից: Այնուամենայնիվ, ընդհանուր առմամբ, այն ներառում է մի քանի հիմնական բաժիններ՝

1. Թռիչքների սպասարկում:
Պատասխանատու է օդաչուների վերապատրաստման և որակավորման, երթուղու պլանավորման և թռիչքների մոնիթորինգի համար:
2. Տեխնիկական սպասարկում:
Ապահովում է նավատորմի սպասարկումը, անցկացնում է կանոնավոր ստուգումներ, վերանորոգումներ և արդիականացումներ:
3. Թռիչքային անվտանգության սպասարկում:
Հսկում է միջազգային ավիացիոն ստանդարտների (ICAO) համապատասխանությունը, կազմակերպում է ստուգումներ և անձնակազմի վերապատրաստում:
4. Առևտրային սպասարկում:
Պատասխանատու է վաճառքի ռազմավարության, մարքեթինգի, գովազդի և գործակալների կառավարման համար:
5. Ֆինանսական բաժին:
Պլանավորում է բյուջեն, վերլուծում է թռիչքների կատարողականը, կառավարում է սակագները և պայմանագրերը:
6. Հաճախորդների սպասարկում:
Կազմակերպում է գրանցումը, ուղեբեռի ստուգումը, զանգերի կենտրոնի գործունեությունը, տոմսերի վաճառքը:

Ավիաընկերության գործունեությունն մեծապես կախված է նրա կառավարման որակից: Կառավարումը պետք է հավասարակշռություն գտնի անվտանգության, շահույթաբերության և ուղևորների գոհունակության միջև:

Ավիաընկերության մրցունակության գործոնները

Ավիաընկերության մրցունակությունը որոշվում է ուղևորների գրավիչ պայմաններ առաջարկելու ունակությամբ՝ օպտիմալ գներով:

1. Հիմնական ներքին գործոններ՝

1.1. Թռիչքի անվտանգություն:

Անվտանգությունը ուղևորների վստահության հիմքն է և ավիաընկերության գոյության հիմնական պայմանը:

1.2. Ծառայության որակ:

Սա ներառում է տոմսեր գնելու հեշտությունը, ինքնաթիռում հարմարավետությունը, ճշտապահությունը և թռիչքից հետո սպասարկումը:

1.3. Գնային քաղաքականություն:

Ճկուն սակագնային համակարգը գրավում է ինչպես գործնական, այնպես էլ հանգստի ուղևորներին:

1.4. Նորարարություն:

Նորարարական տեխնոլոգիաների ներդրումը բարելավում է գործառնական արդյունավետությունը և նվազեցնում ծախսերը:

1.5. Իմիջ և հեղինակություն:

Դրական ապրանքանիշը մեծացնում է հաճախորդների և գործընկերների վստահությունը:

2. Արտաքին գործոններ:

2.1. Պետության տնտեսական կայունություն:

2.2. Կառավարության աջակցությունը ավիացիոն արդյունաբերությանը:

2.3. Օդանավակայանի ստանդարտ ենթակառուցվածքներ:

2.4. Արտասահմանյան ընկերությունների մրցակցություն:

ՀՀ ավիացիոն շուկան և ազգային ավիաընկերությունների գործունեության վերլուծությունը

Վերջին տարիներին Հայաստանի ավիացիոն շուկան կայուն աճ է ցուցաբերել և կարևոր դեր է խաղում երկրի տրանսպորտային համակարգի զարգացման գործում:

Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության տվյալներով՝ 2024 թվականին Հայաստանի օդանավակայաններով անցել է ավելի քան 5.2 միլիոն ուղևոր, ինչը ռեկորդային ցուցանիշ է անկախ Հայաստանի պատմության մեջ: Համեմատության համար, 2022 թվականին այս թիվը կազմել է մոտ 3.7 միլիոն ուղևոր:

Հայկական շուկայում գործում են ինչպես տեղական, այնպես էլ արտասահմանյան ավիաընկերություններ: Ներքին ավիափոխադրումներից առանձնանում են FlyOne Armenia-ն, Armenian Airways-ը և Atlantis Armenian Airlines-ը, որոնք ակտիվորեն ընդլայնում են իրենց թռիչքների աշխարհագրությունը: FlyOne Armenia-ն առաջատարն է երթևեկության ծավալով՝ կանոնավոր չվերթներ իրականացնելով դեպի Եվրոպայի, Մերձավոր Արևելքի և ԱՊՀ տասնյակ քաղաքներ:

Հայաստանը Եվրոպական Միության հետ ունի ընդհանուր ավիացիոն տարածքի մասին համաձայնագիր, որը նպաստում է մրցակցության աճին, անվտանգության չափանիշների բարելավման և ծառայությունների որակի բարձրացմանը:

Դրական դինամիկային չնայած՝ շուկան բախվում է մի շարք մարտահրավերների՝ սահմանափակ օդանավակայանների տարողունակություն, կախվածություն արտաքին գործոններից (աշխարհաքաղաքականություն, միջազգային պատժամիջոցներ) և արտասահմանյան ավիափոխադրողների մեծ մասնաբաժնից ընդհանուր ուղևորափոխադրման մեջ:

Միաժամանակ, նկատվում է ազգային ավիաընկերությունների մասնաբաժնի աճ, ներքին և ներգնա զբոսաշրջության աճ, ինչպես նաև օտարերկրյա ցածրարժեք ավիափոխադրողների հետաքրքրություն հայկական ողողությունների նկատմամբ: Այս ամենը ավիացիոն արդյունաբերությունը դարձնում է Հայաստանի տրանսպորտային ոլորտի ամենախոստումնալից ոլորտներից մեկը:

ՀՀ ավիաընկերությունների մրցունակության բարձրացման ուղիները

Հայկական ավիաընկերությունների մրցունակությունը որոշվում է մի շարք ներքին և արտաքին գործոններով, որոնք ազդում են նրանց արդյունավետ գործելու և միջազգային մակարդակով մրցակցելու ունակության վրա:

1. Ծառայության որակը և ընկերության կերպարը:
Ուղևորների սպասարկման մակարդակը, ներառյալ հարմարավետությունը, ժամանակին թռիչքների կատարումը և ընկերության ընդհանուր հեղինակությունը կարևոր դեր են խաղում հաճախորդների ներգրավման և պահպանման գործում: Դրական որակը խթանում է ուղևորների հավատարմությունը և բարձրացնում ավիաընկերության մրցունակությունը:
2. Ավիատոմսերի և գների քաղաքականություն:
Մրցակցային տոմսերի գները կարևոր գործոն են ուղևորներ գրավելու համար, հատկապես բարձր մրցակցային միջավայրում: Այնուամենայնիվ, կարևոր է, որ գների իջեցումները չվտանգեն սպասարկման որակը կամ թռիչքների անվտանգությունը:
3. Ժամանակակից և տեխնիկապես կայուն օդանավակայանը ապահովում է թռիչքների անվտանգությունը, նվազեցնում է շահագործման ծախսերը և մեծացնում ավիաընկերության գրավչությունը ուղևորների համար: Ինքնաթիռների կանոնավոր արդիականացումը և սպասարկումը կարևոր են մրցունակությունը պահպանելու համար:
4. Երթուղիների ցանց և թռիչքների հաճախականություն
Լայն և բազմազան երթուղային ցանցը, որը ներառում է հայտնի և պահանջարկ ունեցող ուղղություններ, ինչպես նաև օպտիմալ թռիչքների հաճախականությունները, նպաստում են ուղևորափոխադրումների աճին և բարձրացնում ավիաընկերության մրցունակությունը:
5. Գնումություն և հարմարվողականություն շուկայի փոփոխություններին
Ավիաընկերության՝ պահանջարկի, տնտեսական իրավիճակի, քաղաքական կլիմայի և այլ արտաքին գործոնների փոփոխություններին արագ արձագանքելու կարողությունը նպաստում է շուկայում կայունության և մրցունակության պահպանմանը:

6. Կառավարության աջակցություն:
Կառավարության աջակցությունը հարկային խթանների և ենթակառուցվածքային ներդրումների տեսքով նպաստում է ավիաընկերությունների զարգացմանը և բարձրացնում է նրանց մրցունակությունը:
7. Նորարարություն և նոր տեխնոլոգիաների ներդրում
Ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը տոմսերի ամրագրման, ուղևորների գրանցման, թռիչքների կառավարման և հաճախորդների սպասարկման համար բարելավում է ավիաընկերությունների արդյունավետությունը և սպասարկման որակը:
8. Համակործակցություն միջազգային գործընկերների հետ
Միջազգային դաշինքներին մասնակցությունը, կողերի համատեղ օգտագործման համաձայնագրերը և օտարերկրյա ավիաընկերությունների հետ համագործակցությունը ընդլայնում է ուղևորների հնարավորությունները, մեծացնում երթևեկության ծավալները և նպաստում մրցունակության բարձրացմանը:
9. Տնտեսական և քաղաքական կայունություն:
Երկրի ընդհանուր տնտեսական և քաղաքական կայունությունը ազդում է ավիաընկերության ներդրողների և ուղևորների համար գրավչության, ինչպես նաև մրցակցային միջավայրում արդյունավետ գործելու նրա կարողության վրա:

Եզրակացություն

Ավիաընկերությունները ժամանակակից տնտեսության բարդ և կարևորագույն տարրերից են, որոնք կատարում են կենսական հիմնական գործառույթներ՝ ապահովելով գլոբալ շարժունակություն և կապ: Դրանք ներառում են օդային փոխադրումների կազմակերպումը (ուղևորներ և բեռներ), թռիչքների անվտանգությունն ու գործառնական արդյունավետությունը, ինչպես նաև հաճախորդների բարձրորակ սպասարկումը: Այս գործառույթների անթերի իրականացումը հիմքն է ցանկացած ավիաընկերության գոյության համար:

Այնուամենայնիվ, միջազգային ավիացիոն շուկան, որը բնութագրվում է բարձր ծախսերով, կտրուկ փոփոխվող վառելիքի գներով և ուժեղ մրցակցությամբ, պահանջում է, որ ընկերությունները գերազանցեն իրենց հիմնական պարտականությունները: Հետևաբար, ավիաընկերության հաջողության բանալին դառնում է մրցունակության կարևորագույն գործոնների ռազմավարական կառավարումը: Անվտանգության անզիջում ապահովումը, ծառայության անընդհատ բարելավումը, տեխնոլոգիական ներդրումները և, մասնավորապես, ծախսերի արդյունավետ կառավարումը, դառնում են այն հիմնական լծակները, որոնցով ընկերությունը կարող է ձեռք բերել կամ պահպանել շուկայական իր դիրքը:

Ի վերջո, մրցունակ ավիաընկերությունը նա է, որը կարողանում է հավասարակշռել օպերացիոն ծախսերի նվազեցումը՝ միաժամանակ պահպանելով և բարձրացնելով անվտանգության և հաճախորդների փորձի որակը: Այսպիսով, ավիաընկերությունների ապագան կառուցվելու է ոչ միայն թռիչքների կատարման, այլև ճկուն ռազմավարությունների, նորարարության և հաճախորդակենտրոն մոտեցման վրա: